

PAUL AUSTER
YAZI ODASINDA
YOLCULUKLAR

♥
CAN

ROMAN

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
TACİSER ULAŞ BELGE

Paul Auster
YAZI ODASINDA
YOLCULUKLAR

Can Yayınları: 1598
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 653

Travels in the Scriptorium, Paul Auster

© Paul Auster, 2006

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2006

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Şubat 2007

2 basım: Mayıs 2007

Yayına Hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi

Kapak Düzeni: Semih Özcan

Dizgi: Serap Bertay

Düzeltili: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset

İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-0711-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Paul Auster
YAZI ODASINDA
YOLCULUKLAR

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
TACİSER ULAŞ BELGE

CAN YAYINLARI

**PAUL AUSTER'İN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

- AY SARAYI / *roman*
CEBİ DELİK / *roman*
DUMAN / SURAT MOSMOR / *senaryo*
KEHANET GECEŚİ / *roman*
KIRMIZI DEFTER / *öyküler*
KÖŞEYE KİSTİRMAK / *roman*
LEVIATHAN / *roman*
NEW YORK ÜÇLEMESİ / *roman*
SON ŞEYLER ÜLKESİNDE / *roman*
ŞANS MÜZİĞİ / *roman*
TİMBUKTU / *roman*
YALNIZLIĞIN KEŞFİ / *anı-roman*
YANILSAMALAR KİTABI / *roman*
YÜKSEKLİK KORKUSU (Vertigo) / *roman*

Paul Auster, 1947 yılında ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan amcasının kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. 20. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı*, *Cebi Delik*, *Kehanet Gecesi*, *Köşeye Kısırmak*, *Son Şeyler Ülkesinde*, *Leviathan*, *Şans Müziği*, *Timbuktu*, *Yanılasmalar Kitabı* ve *Yükseklik Korkusu* adlı romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de oturuyor.

Taciser Ulaş Belge, Üsküdar Amerikan Kız Koleji'ni bitirdikten sonra yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde master tezini "Kent ve Roman" konusunda verdi. *Türk Dili*, *Yeni Dergi* ve *Birikim* gibi dergilerde çok sayıda makalesi yayımlandı. 1980-90 arasında *Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi*'nde editör olarak görev aldı, *Türk ve Dünya Ünlüleri Ansiklopedisi*'nin sanat-edebiyat bölümü editörlüğünü üstlendi. Dilimize kazandırdığı kitaplar arasında Thomas Hardy'nin *Adsız Sansız Bir Jude*, John Berger'ın *Domuz Toprak*, *Bir Zamanlar Avrupa'da* ve *Leylak ve Bayrak*, Tadeusz Konwicki'nin *Polonyalı Olmak*, Doris Lessing'in *Evlenmeyen Adamın Hikâyesi* adlı yapıtları sayılabilir.

Lloyd Hustvedt'e
(anısına)

Yaşlı adam, dar yatağın kenarında oturur, avuçları dizlerinin üzerine dayalı, başı öne eğik, sabit bakışları yere dikilidir. Tavana bir kamera yerleştirildiğinden habersizdir. Objektifin kapağı, dünyanın dönüş hareketini izleyerek sessizce çalışır, saniyede bir tıklayarak seksen sekiz bin dört yüz sabit fotoğraf çeker. Yaşlı adamın gözetlendiğinden haberi olsa, bu yine de hiçbir şey değiştirmeyecektir. Aklı başka yerdedir, yakasına yapışan uğursuz sorunun cevabını ararken, kafasında ürettiği hayaletimsi görüntülere saplanıp kalmıştır.

Kimdir? Burada ne arıyor? Ne zamandan beri buradadır ve daha ne kadar kalacak? Şansımız varsa, zaman hepsini gösterecek. Şimdilik bize düşen, bu resimleri olanca dikkatimizle incelemek ve zamanı gelmeden karar vermekten kaçınmak.

Odada bir sürü nesne var ve hepsinin üzerine kalın büyük harflerle tek sözcük yazan beyaz birer bant iliştirilmiş. Örneğin başucundaki sehpanın üzerindeki banda, MASA yazılmış. Lambanın üzerindeki banda LAMBA yazılmış. Hatta duvarda bile, ki ona tam olarak bir nesne de denemez, DUVAR yazılı bir bant var. Yaşlı adam bir an başını kaldırır, duvarı görür, üzerinde duvar yazılı bandı görür ve usulca *duvar* sözcüğünü telaffuz eder. Bu noktada bilinmeyen, adamın yazılı kâğıdı mı okuduğu, yoksa doğrudan duvara mı gönderme yaptığıdır. Şöyle ola-

bilir: Okumayı unutmuştur, ama nesnelere kendilerini hâlâ tanıyabilmektedir ya da tersine, nesnelere tanıma yetisini yitirmiştir, ama okumayı hâlâ unutmamıştır.

Üzerinde, pamuklu kumaştan, mavi-sarı çizgili bir pijama, ayaklarında siyah deri terlikler vardır. Tam olarak nerede bulunduğu onun için belirsiz bir konudur. Bir odada mıdır, evet bir odadadır, ama odanın içinde bulunduğu bina nerededir? Bir evin içinde mi? Bir hastanede mi? Bir hapishanede mi? Ne kadar zamandır burada olduğu ya da buraya getirilmesine neden olan koşullar hakkında hiçbir fikri yoktur. Belki hep buradaydı; belki doğduğu günden beri yaşadığı yer burasıydı. Bildiği tek şey, yüreğinde dolup taşan inatçı bir suçluluk duygusunu bir türlü söküp atamadığıdır. Aynı zamanda, korkunç bir haksızlığa uğradığı duygusundan da kurtulamamaktadır.

Odanın yalnızca bir penceresi vardır, ama perde iniktir ve hatırlayabildiği kadarıyla henüz dışarıya hiç bakmamıştır. Aynı şekilde, porselen tokmaklı kapıdan da dışarı bakmamıştır hiç. Buraya kapatılmış mıdır, yoksa canı isterse dışarı çıkabilir mi? Bu konunun araştırmasını yapmamıştır henüz, çünkü yukarıdaki paragrafta belirtildiği gibi akli başka yerdedir, geçmişte bir yerlere takılıp kalmıştır, kafasının içinde tokuşup duran hayaletimsi varlıklar tarafından sürüklenerek, yakasını bırakmayan sorunun yanıtını bulmak için boğuşmaktadır.

Resimler yalan söylemez ama baştan sona bütün hikâyeyi de anlatmazlar. Onlar yalnızca geçen zamanın bir kayıdır, dışardan görünüşün kanıtlarıdır. Örneğin, iyi odaklanamamış siyah-beyaz görüntülü resimlerde yaşı adamın yaşı belli değildir. Kesinlik-

le söylenebilecek tek gerçek genç olmadığıdır, ama yaşlı kelimesinin biraz esnek bir anlamı vardır ve altmış ile yüz yaş arasında herkes için kullanılabilir. Böylece bundan böyle odadaki adama yaşlı adam demekten vazgeçip Bay Boş diyeceğiz. Şimdilik bir önad gerekmeyecek.

Bay Boş, nihayet yatağından kalkar, dengesini tutturmak için kısaca duraklar ve sonra odanın öbür ucundaki masasına doğru ayaklarını sürüyerek ilerler. Sanki huzursuz ve çok kısa bir gece uykusundan, yorgunluğunu tam atamadan uyanmıştır. Terliklerinin tabanının çıplak ahşap döşeme üzerinde sürtünmesi zımpara sesini hatırlatır. Uzakta, odanın içinde bulunduğu binanın ötesinde ölgün bir kuş sesi duyulur – belki bir karga, belki bir martı, hangisidir bilemez.

Bay Boş, çökerek gövdesini masa başındaki koltuğuna yerleştirir. Bunun fazlasıyla rahat bir koltuk olduğuna karar verir, kahverengi yumuşak deriyle kaplanmış, kollarını ve dirseklerini yerleştireceği kolçakları vardır, o istediği zaman öne arkaya sallanmasını sağlayan yaylı mekanizması da caba, zaten onun da oturur oturmaz yapacağı tam da budur. Öne arkaya sallanmanın rahatlatıcı bir etkisi olur ve Bay Boş bu hoş gidiş gelişlere kendini kaptırınca, çocukluğunda odasında duran sallanan atı hatırlar ve adı *Beyaz Benek* olan tahta atın üzerine binip çıktığı bazı hayalî yolculukları yeniden yaşar, çocuk Bay Boş' un zihninde, bu alnında beyaz lekesi olan boyanmış bir tahta at değil, yaşayan hakiki bir attır.

Çocukluğuna doğru çıktığı bu kısa yolculuktan sonra Bay Boş'un boğazını yine bir endişe düğümü sarar. Yüksek sesle, “Bunun olmasına izin vermemeliyim,” der, sesi bezgindir. Sonra öne doğru eğilir,

maun masasının üzerine özenle üst üste yerleştirilmiş kâğıt ve fotoğraf destelerini incelemeye koyulur. Önce, sekiz çarpı onluk, siyah-beyaz fotoğraflardan üç deste alır, bunlar, farklı yaşlardan ve farklı ırklardan kadın ve erkek yüzleridir. En üstteki fotoğrafta yirmi yaşlarında genç bir kadın vardır. Koyu renk saçları kısa kesilmiştir, merceğe bakan gözlerinde yoğun, dertli bir bakış vardır. Resim dışarıda çekilmiştir, bulunduğu yer bir Fransız, hatta belki bir İtalyan kenti olabilir, bir ortaçağ kilisesinin önünde durmuştur, üzerinde manto ve başında eşarp olduğuna göre, mevsimin kış olduğunu tahmin etmek yanıltıcı olmayacaktır. Bay Boş, kadının gözlerinin içine bakabilir, kim olduğunu hatırlamak için iyice zorlar kendini. Yirmi saniye sonra, kendi kendine fısıldadığı tek sözcüğü kulağıyla duyar: Anna. Bir an için olağanüstü güçlü, sıcacık bir sevgi seline kapılır. Sakın Anna bir zamanlar evli olduğu kadın olmasın? Yoksa, acaba kendi kızının fotoğrafına mı bakmaktadır? Bu düşünceleri aklından geçirir geçirmez, yeniden suçluluk dalgasına kapılır, onun bildiği, Anna'nın öldüğüdür. Daha da kötüsü, Anna'nın ölümünden kendisinin sorumlu olduğundan kuşkulandır. Hatta şöyle de olabilir, der kendi kendine, Anna'yı öldüren kişi kendisidir.

Bay Boş, acıyla inler. Resimlere bakmak ona fazla ağır gelir, böylece fotoğrafları eliyle iter, dikkatini kâğıtlara yöneltir. Toplam dört deste vardır, her deste on beş santim yüksekliğindedir. Bilinçli bir sebep olmaksızın, soldaki en uzak destenin üzerindeki kâğıda uzanır. Eşyaların üzerindeki etiketlerdekine benzeyen, el yazısı, kalın büyük harflerle, şunlar yazılıdır:

Uzayın merkezden uzak noktalarından seyredil-

diğinde, yeryüzü bir toz zerresinden daha büyük değildir. Bundan sonra bir daha yazılarında, *insanlık* sözcüğünü kullanırsan, bunu hatırla.

Bay Boş'un bu cümleleri gözüyle tararken yüzünün aldığı tiksinti ifadesinden, okuma becerisini yitirmediğinden emin olabiliriz. Ama bu cümlelerin yazarının kim olduğu hâlâ bir soru işaretidir.

Bay Boş, destedeki bir sonraki kâğıda uzanır ve bunun bir elyazmasından daktilo edilmiş bir tür metin olduğunu anlar. Birinci paragraf şöyledir:

Hikâyemi anlatmaya başladığım an, beni yere yıktılar ve kafamı tekmelediler. Ayağa kalkıp yeniden konuşmaya başlayınca, içlerinden biri ağzıma vurdu, sonra bir başkası karnımı yumrukladı. Yere yıkıldım. Yeniden ayağa kalkmayı başardım ve tam hikâyemi üçüncü kez anlatmaya başlayacaktım ki, bu kez de Albay duvara yapıştırdı beni ve kendimden geçmişim.

Bu sayfada iki paragraf daha vardır, ama Bay Boş ikinciye okumaya başlayamadan önce telefon çalar. Bu, bin dokuz yüz kırklı yılların sonu ya da ellilerin başına rastlayan dönemden kalma, parmakla çevrilerek kullanılan siyah bir telefondur ve başucu masasında durduğu için Bay Boş yumuşacık deri koltuğundan kalkıp ayaklarını sürüyerek odanın öbür ucuna gitmek zorundadır. Dördüncü çalışta ahizeyi kaldırır.

Alo, der, Bay Boş.

Bay Boş, diye sorar, telefonun öbür ucundaki ses.

Öyle diyelim.

Emin misiniz? İşi şansa bırakamam.

Hiçbir şeyden emin değilim. Bana Bay Boş demek isterseniz, o ada da memnuniyetle cevap

veririm. Kiminle görüşüyorsunuz?

James.

Ben James diye birini tanımıyorum.

James P. Flood.

Hafızamı tazelememe yardımcı olun lütfen.

Dün sizi ziyarete gelmiştim. Saatlerce beraber oturup konuştuk.

Haa, şu polis olan.

Eski polis.

Tamam, eski polis. Size nasıl yardımcı olabili-
rim?

Sizi tekrar görmek istiyorum.

Bir görüşme yetmedi mi?

Yetti diyemem. Biliyorum, ben bu işteki önem-
siz karakterlerden biriyim yalnızca, ama sizi iki kez
görmeme izin verildiğini söylediler.

Başka seçeneğim olmadığını söylüyorsunuz.

Ne yazık ki öyle. Ama odada oturup konuşmak
zorunda değiliz. İsterseniz dışarı çıkar parkta oturu-
ruz, öyle tercih ederseniz.

Üzerime giyecek kıyafetim yok. Ben burada
pijamalarım ve terliklerimle oturuyorum.

Dolaba bakın. İstedığınız giysilerin hepsi orada.

Haa. Dolapta. Teşekkür ederim.

Kahvaltınızı ettiniz mi Bay Boş?

Sanmıyorum. Yemek yememe izin var mı?

Günde üç öğün yiyebilirsiniz. Daha erken, ama
birazdan Anna size uğrar.

Anna? Anna mı dediniz?

Size bakan kişi, o.

Ben, onun öldüğünü sanıyordum.

Yok canım.

Belki başka bir Anna'dır.

Sanmam. Bu hikâyeye karışmış olanlar arasın-

da, tamamen sizden yana olan tek kişi o'dur.

Ya ötekiler?

Çok içermişler diyelim, şimdilik.

Bu arada, kameranın yanı sıra, duvarlardan birine bir de mikrofon yerleştirilmiş olduğunu da belirtelim, Bay Boş'un çıkardığı her ses, son derece hassas dijital bir ses alma cihazına kaydedilmekte ve saklanmaktadır. Böylelikle en ufak bir inilti, en ufak bir öksürük, bir burun çekme, kazara kaçırılan gaz gibi onun vücudundan çıkan her ses de, hikâyemizin ayrılmaz bir parçasıdır. Elbette söylemeye bile gerek yok, bu işitsel veriler Bay Boş tarafından mırıldanılan, telaffuz edilen ya da bağırılan sözcükleri de içermektedir, tıpkı örneğin biraz önce kaydedilen, James P. Flood ile yapılan telefon görüşmesi gibi. Görüşme Bay Boş'un, eski polisin o sabah kendisini görme talebini isteksizce kabul etmesiyle son bulur. Bay Boş, telefonu kapattıktan sonra, tıpkı bu raporun ilk cümlesinde bahsedilen pozisyonu alarak dar yatağının ucuna ilişir: Avuçları dizlerinin üzerinde, gözlere yere dikilidir. Ayağa kalkıp Flood'ın sözünü ettiği dolabı, böyle bir dolap varsa, aramalı mı ve içinde giysiler olduğu varsayımıyla, pijamalarını çıkarıp üstünü başını değiştirmeli mi – tabii öyle bir dolap varsa, diye derin derin düşünmektedir. Ama Bay Boş'un böyle sıradan işlerle uğraşmak için acelesi yoktur. O, telefon zilinin çalmasıyla kesilen, daktiloya çekilmiş metni okumaya devam etmek ister. Bu okuma işine neden kendini kaptırdığını bilmez. Böylece oturduğu yataktan kalkar, odanın öbür ucuna gitmek üzere çekingen bir adım atar ve bu adımı atar atmaz ansızın baş dönmesi hissederek. Biraz daha ayakta kalırsa düşeceğini anlar, ama

tekrar yatağa oturup krizin geçmesini beklemekten-
se bir elini duvara dayar, gövdesinin bütün gücünü
o kola yaslar ve yavaş yavaş gövdesini aşağı çekerek
çömelir. Şimdi dizlerinin üzerinde oturan Bay Boş,
öne doğru hamle eder, avuçlarını yere dayar. Baş
dönsün dönmesin, masaya ulaşmakta o kadar karar-
lıdır ki dört ayak üstünde emekleyerek ona doğru
ilerler.

Deri koltuğa tırmandıktan sonra, birkaç dakika
sinirlerine hâkim olana kadar bir öne bir arkaya sal-
lanır. Gösterdiği fiziksel çabalara karşın yazıyı oku-
maya devam etmekten korktuğunu anlar. Bu korku-
ya neden kapıldığı, kendine de açıklayamadığı bir
şeydir. Kelimelerden başka bir şey değil, der kendi
kendine, kelimeler insanları korkudan neredeyse
öldürecek güce ne zaman sahip oldu? İşitilmeyecek
kadar alçak bir sesle, böyle olmayacak, diye homur-
danır. Sonra, kendini inandırmak için yeniden aynı
cümleyi avazı çıktığı kadar bağırarak tekrarlar:
BÖYLE OLAMAZ!

Nedeni bilinmez ama, bu ani ses patlaması ona
devam etme cesareti verir. Derin bir soluk alır, göz-
lerini önündeki sözcüklere diker ve aşağıdaki iki
paragrafı okur:

O zamandan beri beni bu odada tutuyorlar.
Anlayabildiğim kadarıyla tipik bir hücre değil, bir
kışla gözetimevine de benzemiyor, bölge tutukevine
de. Küçük, çıplak, kabaca üç çarpı dört metre
büyüklüğünde bir oda. Tasarımın basitliği (yerin
toprak, kalın duvarların taştan örülmüş olması)
yüzünden, bir zamanlar yiyecek deposu olarak kul-
lanıldığını tahmin ediyorum, belki çuvallar dolusu
un ve tahıl duruyordu burada. Yalnızca batıya bakan
duvarın tepesinde demir parmaklıklı bir pencere

var, ama ellerimin yetişemeyeceği kadar yüksekte. Odanın bir köşesinde saman bir döşeğin üzerinde yatıyorum ve her gün iki öğün yemek veriliyor: sabah soğuk tahıl çorbası, akşam sade suya çorba ve katıksız ekmek. Hesaplarıma göre kırk yedi gündür buradayım. Ama bu çetele hesabı yanlış olabilir. Hücredeki ilk günlerim birkaç dayak faslıyla bölünüyordu ve kaç kez bilincimi kaybettiğimi, bu bilinçsizlik durumunun ne kadar sürdüğünü de bilmediğim için, bir yerlerde sayıyı şaşırılmış olabilirim, hangi günün doğduğunu ya da batan güneşin hangi güne ait olduğunu fark etmemiş olabilirim.

Çöl tam pencereimin önünde başlıyor. Batı yönünden esen her rüzgârda burnuma adaçayı ve ardıç otu kokusu geliyor. Bunlar, o kurak, uçsuz bucaksız açıklıkların verebileceklerinin en azı. Ben o çölde kendi başıma neredeyse dört ay yaşadım, dere tepe özgürce dolaştım, her türlü havada geceleri açıkta uyudum ve o genişlikten sonra bu odanın daracık dört duvarı arasına sıkışıp kalmak hiç kolay olmadı. Zoraki yalnızlığa katlanabilirim, kimseyle konuşmamaya, insan dokunuşundan yoksun yaşamaya katlanabilirim, ama yeniden açık havaya ve gün ışığına kavuşmaya hasretim, şu sivri köşeli taşlardan başka hiçbir şeye bakamayan gözlerimin açlığıyla kıvranıyorum. Arada bir pencereimin altından askerler yürüyor. Çizmelerinin tabanıyla toprağı ezerken çıkan hışırtıyı duyuyorum, beklenmedik bir konuşmayla yükselen seslerini, öğlen sıcağında, benim için ulaşılmaz bir şey olan zamanın gün dilimlerinde, atların ve at arabalarının şakırtısını işitiyorum. Burası, Ultima'daki Garnizon. Konfederasyon'un en batı ucunda, bilinen dünyanın en ucunda konumlanmış bir yer. Bulduğumuz yer-

de, başkentten en az iki bin mil uzaktayız, haritaya geçirilmemiş Yabancı Topraklar'a kuşbakışı bakıyoruz. Yasaya göre oraya kimse gidemez. Ben gitmiştim, çünkü emir almıştım; şimdi raporumu vermek üzere dönmüş bulunuyorum. Beni ya dinleyecekler ya da dinlemeyecekler, ama sonra dışarı çıkarılıp vurulacağım. Artık bundan iyice eminim. Önemli olan kendimi kandırmamak, umut beslemenin çekiciliğine karşı koymak. En sonunda beni duvarın önüne getirip tüfekleriyle bedenime nişan aldıklarında, onlardan isteyeceğim tek şey, göz bağımlı çözmeleri olacak. Beni öldürecek adamları gözlerimle görmek hiç umurunda değil, ama gökyüzüne bir kez daha bakmak istiyorum. Şimdi istediklerim bu kadar. Açık havada ayakta dikilip durmak, başımı kaldırıp tepemde duran uçsuz bucaksız mavi gökyüzüne, uluyan sonsuzluğa dalıp gitmek.

Bay Boş, okumayı bırakır, buraya kadar metnin bütün sözcüklerini anlamış olsa da bundan nasıl bir anlam çıkaracağını bilemez. Bu, gerçek bir rapor olabilir mi, diye düşünür, esrarengiz Yabancı Topraklar'la bağlantılı olduğu anlaşılan Ultima'daki bu Garnizon, Konfederasyon denen bu yer, neresidir ve neden bu metin, kulağa on dokuzuncu yüzyılda yazılmış gibi geliyor? Bay Boş, aklının başında olmadığını, nerede olduğunun ve bulunduğu yerde olmasının sebebine ilişkin tam bir karanlığa gömüldüğünün farkındadır, ama sağduyuyla, içinde bulunduğu ânın yirmi birinci yüzyılın başlarında, bulunduğu yerin de Amerika Birleşik Devletleri olduğundan hemen hemen emindir. Bu son düşünce ona pencereyi, daha kesin söyleyecek olursak, üzerine PERDE yazılı beyaz bant yapıştırılmış olan perdeyi hatırlatır. Ayak tabanları döşemeye bastırıl-

mış, kolları da deri koltuğun kolçaklarına dayalı olarak doksan ila yüz derece arası bir dönüş yaparak sözü edilen perdeye bakar, çünkü bu koltuğun marifeti sadece öne arkaya sallanmak değildir, daire çizerek dönecek şekilde yapılmıştır. Bu son keşif Bay Boş'un o kadar hoşuna gider ki, bir an için neden perdeye bakmak istediğini unutarak koltuğun şu âna kadar bilinmeyen bu özelliğine kaptırır kendini. Bir kez koltuğunda fır döner, sonra iki kez, sonra üç kez ve bunu yaparken küçükken berber dükkânında, Berber Rocco tarafından, bir kez saçı kesilmeden önce, bir kez de saçı kesildikten sonra aynı şekilde döndürüldüğünü hatırlar. Neyse ki, Bay Boş dinlenmek için durunca, koltuk yine daireler çizmeye başlamadan önceki konumuna yakın bir noktaya gelmiştir, yani Bay Boş yine perdeye bakmaktadır ve yine bu keyifli deneyimden sonra pencereye doğru gitsem mi, perdeyi açsam mı, nerede olduğumu görmek için dışarıya göz atsam mı, diye düşünmektedir. Belki artık bulunduğu yer Amerika değildir, der kendi kendine, belki bir gece yarısı dış güçler emrinde çalışan gizli ajanlar tarafından kaçırılmıştır ve bir başka ülkededir.

Koltukta yaptığı üç tur fır dönmeden kalan hafif bir baş dönmesi yüzünden bulunduğu noktadan kımıldamaya çekinmektedir, birkaç dakika önce bütün odayı dört ayak üstünde dolanmasına yol açan durumun tekrarlanmasından korkar. Bay Boş'un şu noktada henüz farkına varamadığı şey, bu deri koltuğun, öne arkaya sallanmanın ve kendi etrafında dönmesinin de ötesinde, onun hiç ayağa kalkmasına gerek kalmadan, perdeye kadar bir yolculuk yapmasına olanak sağlayan dört küçük tekerlekle donanmış olmasıdır. Bay Boş, ayaklarından başka,

kendisine hareket kabiliyeti veren başka araçların da bulunduğunu bilmeyerek bulunduğu yerde kalır, masaya sırtı dönük olarak koltukta oturmakta ve bir zamanlar beyaz olan ama şimdi sararmış pencere perdesini seyretmekte ve bir gün önceki öğleden sonra adı James P. Flood olan eski polisle yaptığı görüşmeyi hatırlamaya çalışmaktadır. Hafızasını yoklamakta, bir görüntü, adamın neye benzediğini hatırlatan bir ipucu aramaktadır, ama zihni ona açık seçik birtakım resimler sunacağı yerde, yine üzerine basan suçluluk duygusuyla felce uğrar. Ne var ki, bu tazelenmiş işkence ve korku nöbeti, dört dörtlük bir paniğe dönüşmeden önce Bay Boş birinin kapıyı tıklattığını ve sonra bir anahtarın kilide sokulduğunu duyar. Bu Bay Boş'un odada hapis olduğu, başka birilerinin iyi niyeti ve merhameti olmadan odadan çıkamayacağı anlamına mı gelmektedir? Öyle olması gerekmez. Bay Boş kendisi kapıyı içeriden kilitlemiş olabilir ve şimdi eşiği geçip dışarıdan içeriye girecek olan kişi, kapıyı açmak ve belki Bay Boş'u ayağa kalkma zahmetinden kurtarmak için o kilidi açmak zorundadır.

Öyle ya da böyle şimdi kapı açılmaktadır, içeriye orta yaşlı bir kadın girer, kırk beş ile altmış arasında herhangi bir yaşta olabilir, diye düşünür Bay Boş, ama bundan kesinlikle emin olmak kolay değildir. Kırlaşmış saçları kısa kesilmiştir, üzerinde lacivert pamuklu pantolon, lacivert pamuklu gömlek vardır ve odaya girer girmez yaptığı ilk iş Bay Boş'a gülümsemektir. Şefkat ve sevecenliği birleştirmiş gibi görünen bu gülümseme hemen bütün o korkularını silip götürür ve sakin bir denge haline kavuşur. Kadının kim olduğuna ilişkin en ufak bir fikri yoktur, bununla birlikte onu görmekten mutluluk duyar.

İyi uyudunuz mu, diye sorar, kadın.

Emin değilim, diye cevap verir, Bay Boş. Dürüstçe söylemek gerekirse, uyuyup uyumadığımı hatırlayamıyorum.

Bu güzel. Demek ki, tedavi cevap veriyor.

Bu anlaşılmaz cümle üzerine bir laf etmektense, Bay Boş birkaç dakika sessizlik içinde kadını inceler, sonra sorar: Böylesine budalaca bir soru sordüğüm için beni bağışlayın, ama adınız Anna olamaz, değil mi?

Kadın bir kez daha ona sevecen ve şefkat dolu bir gülümsemeye bakar. Bunu hatırladığınıza sevindim, der. Dün aklınızda tutamıyordunuz.

Ansızın Bay Boş, sinir ve şaşkınlık içinde, yüzü masaya bakacak şekilde deri koltuğunda döner, sonra masanın üzerindeki yığından genç kadının siyah-beyaz fotoğrafını çekip alır. O arkasını dönüp adı Anna'ymış gibi görünen kadına tekrar bakmadan önce, kadın yanına gelmiş, ayakta durarak elini hafifçe onun sağ omzuna yaslamış, fotoğrafa bakmaktadır.

Adınız Anna ise, der, Bay Boş, sesi duygusallıktan titreyerek, o zaman bu kim? Onun da adı Anna değil mi?

Evet, der kadın, fotoğrafı dikkatle inceleyerek, sanki onda, nefret ve geçmişe özlem gibi birbirine bütün bütüne zıt, ama eşit derecede güçlü iki duygu uyandıran bir şey hatırlamaktadır. Bu Anna. Ben de Anna'yım. Bu benim resmim.

Ama, diye kekeler, Bay Boş, fotoğraftaki kız genç... Siz.... ama sizin saçlarınız kırlanmış.

Zaman, Bay Boş, der Anna. Zamanın ne olduğunu biliyorsunuz değil mi? Bu benim otuz beş yıl önceki halim.

PAUL AUSTER
YAZI ODASINDA
YOLCULUKLAR

ROMAN

Bir yatak, bir yazı masası ve bir iskemleden başka bir şey bulunmayan, tek kapılı, tek pencereli bir oda. Yaşlı bir adam, bu odada belleğini yitirmiş olarak uyanır. Kim olduğunu, buraya nasıl geldiğini anımsamaz. Odaya gelen belli belirsiz kişiler,

Bay Boş'a anımsayamadığı suçlar yöneltirler, kimliği ve geçmişine ilişkin örtük sözler ederler. Tavana gizlenmiş bir kamera durmadan fotoğrafını çeker, bir mikrofon odadaki her sesi kaydeder. Biri izlemektedir sanki. Günümüz Amerikan edebiyatının en yaratıcı yazarı **Paul Auster**'ın yeni romanı *Yazı Odasında Yolculuklar*, gizemli metinleri, bilmece kimlikleri, kahramanının gizli geçmişi ve belirsiz işkencecisiyle belki de yazarın en tuhaf romanı. Ama Bay Boş'un dünyasının bizim dünyamızdan çok da farklı olmadığını düşünürsek, belki de o kadar tuhaf değil. Bay Boş'un kurmaca yaşamı, Kafka, Beckett ve Borges'in yarattıkları dünyadaki yerini alırken, günümüz gerçekliğini tüm ürkünçlüğüyle sezdiriyor okura.

KAPAK RESMİ: CRISTIANO MASCARO
SAMBAPHOTO / 2005 GETTY IMAGES

ISBN 978-975-07-0711-7

9 789750 707117

<http://www.caryayinlari.com>